

A woman in a green shirt is looking at a laptop in a field. In the background, there is a wind turbine and some trees under a cloudy sky. The foreground shows a field of dark soil with some green plants starting to grow.

RICHTLIJNEN VOOR DE ROL VAN DE BEDRIJFSREVISOR MET BETREKKING TOT DUURZAAMHEIDSINFORMATIE

HOE U ZICH KAN VOORBEREIDEN

December 2023

- 3 Niet-financiële informatie of duurzaamheidsinformatie of ESG
- 6 Richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen
(*Corporate Sustainability Reporting Directive of CSRD*)
- 8 Gedelegeerde Verordening van de Europese Commissie tot goedkeuring van de Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving: ESRS
(*European Sustainability Reporting Standards*)
- 12 *International Sustainability Standards Board (ISSB): IFRS-S standaarden*
- 14 EU-taxonomie: nu al een verplichting
- 16 Assuranceverplichting voor duurzaamheidsinformatie onder CSRD: beperkte mate van zekerheid
- 18 Verloop van de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid met betrekking tot duurzaamheidsinformatie
- 19 Hoe u zich kan voorbereiden op de invoering van de wettelijke verplichting tot het verkrijgen van beperkte assurance voor duurzaamheidsinformatie
- 21 Kernbegrippen en tijdlijn

Niet-financiële informatie of duurzaamheidsinformatie of ESG

Onze samenleving evolueert wereldwijd naar een ecosysteem waar nieuwe waarden het voortbestaan van uw bedrijf bepalen. Er is geen ontkomen aan: een nieuwe ESG-focus is elementair. Europa toont het doorzettingsvermogen van het bedrijfsleven om deze nieuwe regels en doelstellingen vast te stellen. Elke belanghebbende moet ervan bewust worden gemaakt dat de vroegere manier van zakendoen niet langer aanvaardbaar is. Nieuwe ESG-doelstellingen staan centraal.

Kapitaalmarkten spelen een cruciale rol bij de verwezenlijking tegen 2050 van de klimaatdoelstellingen die in het kader van de *Green Deal* van de EU en de Overeenkomst van Parijs zijn vastgesteld. De Europese klimaatwet maakt een wettelijke verplichting van de doelstelling om tussen nu en 2030 de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55% te verminderen. De EU-lidstaten werken aan nieuwe wetgeving om dit doel te bereiken en de EU tegen 2050 klimaatneutraal te maken. Het welslagen van het duurzame financieringsprogramma van de EU hangt af van de beschikbaarheid van relevante, vergelijkbare en betrouwbare gegevens. Bovendien neemt de vraag van belanghebbenden naar informatie, zowel financiële als niet-financiële of duurzaamheidsinformatie, aanzienlijk toe. De vereisten voor niet-financiële informatie maken deel uit van het bredere gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Deze nieuwe evolutie gaat gepaard met de manier waarop organisaties verslag uitbrengen over hun rol in de samenleving. Een groeiend aantal organisaties heeft dit begrepen en gebruikt haar niet-financiële en duurzaamheidsverslagen om deze rol tot uitdrukking te brengen.

Regels en verplichtingen worden steeds strenger. Heb geduld met ons. We proberen de nieuwe situatie samen te vatten.

Organisaties stellen deze verslagen op ofwel op basis van regelgeving ofwel op vrijwillige basis:

- In november 2022 hebben het Europees Parlement en de Raad de richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen (*Corporate Sustainability Reporting Directive*, CSRD) aangenomen. Volgens de CSRD, die op 5 januari 2023 in werking is getreden nadat zij op 16 december 2022 in het Publicatieblad van de EU was bekendgemaakt, specificeren de Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving (*European Sustainability Reporting Standards*, ESRS) de inhoud van de **vereisten voor duurzaamheidsverslaggeving door ondernemingen in de EU**. De lidstaten hebben tot 6 juli 2024 de tijd om de CSRD in hun nationale wetgeving om te zetten.
- Organisaties stellen op vrijwillige basis duurzaamheidsverslagen op, met behulp van diverse erkende kaders of standaarden voor dergelijke verslaggeving, bijvoorbeeld deze ontwikkeld door het *Global Reporting Initiative* (GRI), de *Sustainability Accounting Standards Board* (SASB), de *Global Compact* van de VN (*Sustainable Development Goals* of "SDG's") of de *Task Force on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD).

Daarnaast moeten organisaties rapporteren in overeenstemming met de EU-taxonomeverordering die in juli 2020 in werking is getreden en die een classificatiesysteem voor duurzame economische activiteiten vaststelt. Artikel 8 van de **EU-taxonomeverordering** verplicht organisaties om informatie openbaar te maken over het in aanmerking komen en de afstemming van hun economische activiteiten op de EU-taxonomie- en technische screeningcriteria (zie de rubriek 'EU-taxonomie' hieronder).

Bij sociaal verantwoord beheer worden **ecologische, sociale en governance criteria (ESG)**, die de drie pijlers van de extra-financiële analyse vormen, in aanmerking genomen. Aan de hand van ESG-criteria kan worden beoordeeld in hoeverre ondernemingen hun verantwoordelijkheid opnemen ten aanzien van het milieu en hun belanghebbenden (zoals werknemers, partners, onderaannemers en klanten).

Het ecologisch criterium

Het houdt rekening met het afvalbeheer, de verminderde uitstoot van broeikasgassen en de preventie van milieurisico's.

Het omvat meer bepaald de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14 en 15.

Het sociaal criterium

Het houdt rekening met elementen zoals de preventie van ongevallen, de vorming van het personeel, de naleving van de rechten van de werknemers, de keten van onderaannemers (*supply chain*) en de sociale dialoog.

Dit criterium houdt verband met de SDG's 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 16.

Het governance criterium

Het verifieert de onafhankelijkheid van de raad van bestuur, de managementstructuur en de aanwezigheid van een auditcomité, alsook hun deskundigheid in ESG-aangelegenheden en aspecten met betrekking tot ethiek en corruptiebestrijding.

Dit criterium houdt verband met de SDG's 4, 5, 8, 10, 12, 13, 16 en 17.

Verhoogde betrouwbaarheid door de assurance van de bedrijfsrevisor

De betrouwbaarheid of geloofwaardigheid van financiële en niet-financiële informatie kan alleen worden verhoogd als de conclusie van het verslag van de bedrijfsrevisor is gebaseerd op een kwalitatieve norm en is geformuleerd door een onafhankelijke en erkende assurance beoefenaar, zoals een bedrijfsrevisor. Zijn assuranceverslag zal het vertrouwen van de betrokken partijen in de kwaliteit van de aan hen verstrekte informatie kunnen vergroten. Zo kunnen de interne of externe belanghebbenden met kennis van zaken een mening vormen, beslissingen nemen en maatregelen treffen.

De bedrijfsrevisor heeft een deskundigheid opgebouwd in het hanteren van internationaal erkende methodologieën (meer bepaald in het kader van zijn controle van financiële informatie) om zekerheid te verschaffen over informatie die bijdraagt tot het vergroten van de waarde van de informatie, in het belang van een organisatie of onderneming. Dit bevordert de kwaliteit van de verrichte werkzaamheden en stelt de gebruikers van de informatie in staat om, op doorzichtige wijze, inzicht te verwerven in de uitgevoerde werkzaamheden alsook in de zekerheid die wordt verschaft over de grenzen heen. Hij is bovendien onderworpen aan strenge deontologische regels, waaronder de onafhankelijkheidsvereiste, en aan een externe controle van het beroep (publiek toezicht). Met andere woorden, het verslag van de bedrijfsrevisor kan bijdragen tot het vergroten van de waarde van de onderneming. Het stelt organisaties ook in staat om uit te blinken in hun ESG-positionering ten opzichte van belanghebbenden en beleggers.

Door zijn kennis van de organisatie en zijn rol als deskundige vergemakkelijkt de bedrijfsrevisor het proces van (niet-)financiële (of duurzaamheids-)verslaggeving.

Richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen

(Corporate Sustainability Reporting Directive of CSRD)

Van de huidige richtlijn niet-financiële rapportage (NFI)

Momenteel zijn alleen grote organisaties van openbaar belang wettelijk verplicht om over hun niet-financiële informatie te rapporteren, na de toepassing van de richtlijn niet-financiële rapportage (NFI-richtlijn) die bij wet van 2017 in werking is getreden.

In België worden de organisaties van openbaar belang beoogd, op voorwaarde dat zij voldoen aan de volgende criteria:

- een gemiddeld personeelsbestand van ten minste 500 werknemers hebben (jaargemiddelde in voltijds equivalent); en
- een balanstotaal hebben van meer dan 17.000.000 euro of een omzet van meer dan 34.000.000 euro (exclusief btw).

De vennootschappen die als organisaties van openbaar belang moeten worden beschouwd, zijn:

- vennootschappen waarvan de effecten zijn genoteerd op een gereguleerde markt binnen de Europese Economische Ruimte;
- kredietinstellingen;
- verzekerings- en herverzekeringsondernemingen;
- vereffeningsinstellingen en daarmee gelijkgestelde instellingen.

Momenteel (nog steeds onder de NFI-richtlijn) is er geen wettelijk verplichting om zekerheid te hebben over de niet-financiële informatie van een onderneming. De wettelijke auditor (commissaris) dient enkel te bevestigen dat de niet-financiële verklaring van de entiteit de vereiste informatie bevat en dat zij in overeenstemming is met de informatie opgenomen in de jaarrekening over hetzelfde boekjaar.

Elke onderneming die dat wenst, kan altijd rapporteren over duurzaamheid en vrijwillig om zekerheidsverschaffing over de niet-financiële informatie

verzoeken. Veel ondernemingen zien tegenwoordig het belang in om hun belanghebbenden zekerheid te verschaffen door de geloofwaardigheid van de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie te vergroten en verzoeken daarom om assurance over (geselecteerde) ESG-KPI's of over de naleving van verslaggevingsstelsels. Voor boekjaar 2021 heeft 65% van de BEL 20-vennootschappen assurance verkregen over een selectie van hun ESG-informatie op vrijwillige basis, meestal uitgevoerd door de commissaris.

Naar de komende richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen (CSRD)

Met de richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen, die vanaf 2024 van toepassing wordt na implementatie in België, zal een assurance over de niet-financiële informatie (in de nieuwe richtlijn omgedoopt tot "duurzaamheidsinformatie") verplicht worden. De duurzaamheidsinformatie dient te worden opgenomen in het jaarverslag en duidelijk aangegeven in een specifiek deel van het jaarverslag.

Ook niet in de EU gevestigde ondernemingen die op gereguleerde markten binnen de EU

Toepassingsgebied in het licht van het soort vennootschappen in België?

In België zijn de vennootschappen die onder het toepassingsgebied van de CSRD vallen, zoals onder de huidige (NFI-)richtlijn, de vennootschappen die onder de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen vallen. In beginsel geldt dit niet voor verenigingen of de overheidssector, aangezien deze niet onder de richtlijn vallen.

De ondernemingen die binnen het toepassingsgebied van de CSRD vallen, zijn de volgende

genoteerd zijn, en de Europese dochterondernemingen van niet-Europese ondernemingen zullen onder het toepassingsgebied vallen.

Merk op dat er ook een **vrijstellingsmogelijkheid is voor dochterondernemingen** indien de duurzaamheidsinformatie al op het geconsolideerde niveau van de moederonderneming wordt gerapporteerd. Indien de dochteronderneming echter een grote beursgenoteerde onderneming is, is geen vrijstelling van toepassing.

Wat het soort assurance betreft, voorziet de richtlijn in de **verplichting om een “beperkte mate van zekerheid”** te verkrijgen over duurzaamheidsinformatie. Er is ook voorzien dat deze assurance door de (wettelijke) auditor wordt verschaft op basis van nationale of internationale standaarden met betrekking tot het verschaffen van zekerheid over duurzaamheidsinformatie zolang er geen nieuwe assurancestandaard is ontwikkeld. De lidstaten hebben de mogelijkheid om ook onafhankelijke zekerheidsverstrekkers te betrekken bij de omzetting van de richtlijn in de wetgeving van de lidstaten. (zie hieronder rubriek “*Assuranceverplichting voor duurzaamheidsinformatie onder CSRD: beperkte mate van zekerheid*”)

De ondernemingen zullen hun duurzaamheidsinformatie moeten rapporteren op basis van de Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving (*European Sustainability Reporting Standards, ESRS*), die in het volgende hoofdstuk worden belicht. Het belangrijkste uitgangspunt is natuurlijk de materialiteitsbeoordeling, die de inhoud van de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie bepaalt. De richtlijn voert een verplichting in voor ondernemingen om verslag uit te brengen zowel over de wijze waarop duurzaamheidsaspecten hun prestatie, positie en ontwikkeling beïnvloeden (het perspectief “van buiten naar binnen”), als over de effecten die zij hebben op mens en milieu (het perspectief “van binnen naar buiten”). Dit staat bekend als het begrip “dubbele materialiteit”.

¹ Overeenkomstig de Gedelegeerde Richtlijn (EU) 2023/2775 van de Commissie van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de aanpassingen van de groottecriteria voor micro-ondernemingen, kleine, middelgrote en grote ondernemingen of groepen, moeten de volgende nieuwe drempels door de lidstaten worden toegepast voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024:

- Omzet > 50 miljoen euro
- Totale activa > 25 miljoen euro

Gedelegeerde Verordening van de Europese Commissie tot goedkeuring van de Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving: ESRS

(*European Sustainability Reporting Standards*)

In samenhang met de invoering van de CSRD is de *European Financial Reporting Advisory Group* (EFRAG) aangesteld om een set van duurzaamheidsstandaarden op te stellen die ondernemingen zullen moeten toepassen wanneer zij onder het toepassingsgebied van de CSRD-verplichtingen vallen.

Na een openbare raadpleging heeft de EFRAG in november 2022 de definitieve ontwerp-sector-

agnostische ESRS uitgebracht. Deze standaarden werden verder gewijzigd voordat ze op 31 juli 2023 door de Europese Commissie werden aangenomen en in oktober 2023 door het Europees Parlement werden goedgekeurd². Ze zijn van toepassing vanaf 1 januari 2024 voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024 en zijn als volgt gestructureerd:

- twee algemene standaarden (*cross-cutting standards*)
- tien specifieke standaarden (*topical standards*)

Algemene standaarden (*cross-cutting standards*)

ESRS 1: Algemene vereisten (<i>General requirements</i>)	ESRS 1 definieert de verplichte begrippen en beginselen die moeten worden toegepast bij het opstellen van duurzaamheidsverslaggeving in het kader van de CSRD
ESRS 2: Algemene toelichtingen (<i>General disclosures</i>)	ESRS 2 heeft betrekking op de informatieverschaffingsvereisten inzake de strategie en het bedrijfsmodel van de onderneming, inzake haar governance met betrekking tot duurzaamheid en inzake haar materialiteitsbeoordeling, inzake het beheer van de impact, risico's en opportuniteiten van de onderneming, evenals inzake prestatie maat-staven en -doelstellingen

Milieugerelateerde standaarden (*Environmental standards*) (ESRS E1 tot E5)

Klimaatverandering (<i>Climate change</i>)	ESRS E1 bevat te verstrekken informatie over: <ul style="list-style-type: none"> — de wijze waarop de onderneming de klimaatverandering beïnvloedt — mitigatie-inspanningen in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5°C — de plannen en het vermogen van de onderneming om haar bedrijfsmodel(len) en -activiteiten aan te passen — de materiële risico's en opportuniteiten in verband met klimaatverandering en de wijze waarop deze worden beheerd
---	---

² [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2023/2772 van de Commissie van 31 juli 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft standaarden voor duurzaamheidsrapportage.](#)

- de effecten van klimaatgerelateerde risico's en opportuniteiten op de ontwikkeling, de prestaties en de positie van de onderneming op korte, middellange en lange termijn en haar vermogen om op korte, middellange en lange termijn ondernemingswaarde te creëren
- berekening van de CO₂-voetafdruk (groep 1, 2 en 3)

Verontreiniging (<i>Pollution</i>)	ESRS E2 heeft betrekking op de wijze waarop de onderneming verontreiniging van verschillende aard beïnvloedt, haar acties om deze impact te verminderen, de gerelateerde risico's en opportuniteiten
Water en mariene hulpbronnen (<i>Water and marine resources</i>)	ESRS E3 heeft betrekking op de wijze waarop de onderneming waterverbruik en mariene hulpbronnen beïnvloedt, haar acties om deze impact te verminderen, de gerelateerde risico's en opportuniteiten
Biodiversiteit en ecosystemen (<i>Biodiversity and ecosystems</i>)	ESRS E4 heeft betrekking op de wijze waarop de onderneming biodiversiteit en ecosystemen beïnvloedt, haar acties om deze impact te verminderen, de gerelateerde risico's en opportuniteiten
Het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie (<i>Resource use and circular economy</i>)	ESRS E5 heeft betrekking op het gebruik van hulpbronnen, alsook op de getroffen maatregelen en de actieplannen om te werken volgens de beginselen van circulaire economie

Sociaal gerelateerde standaarden (*Social standards*) (ESRS S1 tot S4)

Het eigen personeelsbestand (<i>Own workforce</i>)	ESRS S1 heeft betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> — informatie over de wijze waarop de entiteit omgaat met haar werknemers en hun vertegenwoordigers — kwantitatieve en kwalitatieve informatie om de samenstelling van het personeelsbestand van de onderneming, de arbeidsomstandigheden, de sociale dialoog en de eerbiediging van de mensenrechten te beschrijven
Werknemers in de waardeketen (<i>Workers in the value chain</i>)	ESRS S2 vereist toelichtingen over de wijze waarop rekening wordt gehouden met werknemers in de waardeketen, maar alleen voor de aspecten van procedures, doelstellingen, actieplannen en middelen. De indicatoren voor prestatiemeting zullen worden gedefinieerd in een toekomstige set van ESRS-standaarden
Getroffen gemeenschappen (<i>Affected communities</i>)	ESRS S3 vereist toelichtingen over de wijze waarop de onderneming gemeenschappen als geheel beïnvloedt, maar alleen voor de aspecten van procedures, doelstellingen, actieplannen en middelen. De indicatoren voor prestatiemeting zullen worden gedefinieerd in een toekomstige set van ESRS-standaarden
Consumenten en eindgebruikers (<i>Consumers and end-users</i>)	ESRS S4 vereist toelichtingen over de wijze waarop de onderneming omgaat met consumenten en eindgebruikers, maar alleen voor de aspecten van procedures, doelstellingen, actieplannen en middelen. De indicatoren voor prestatiemeting zullen worden gedefinieerd in een toekomstige set van ESRS-standaarden

Governance gerelateerde standaarden (*Governance standards*) (ESRS G1)

Conduite professionnelle (<i>Business conduct</i>)	ESRS G1 bevat elementen over <ul style="list-style-type: none"> — de bedrijfsethiek en bedrijfscultuur, met inbegrip van bestrijding van corruptie en omkoping — de politieke betrokkenheid van de onderneming, met inbegrip van haar lobbyactiviteiten — het beheer en de kwaliteit van de betrekkingen met zakenpartners, met inbegrip van betalingspraktijken
---	---

Category	No	Sub-topics	Disclosure requirements	KPIs
Cross-cutting	ESRS1	General requirements	0	0
	ESRS2	General disclosures	12	4
	Subtotal		12	4
Environmental	ESRS E1	Climate change	9	29
	ESRS E2	Pollution	6	8
	ESRS E3	Water & marine resources	5	6
	ESRS E4	Biodiversity & Ecosystems	6	13
	ESRS E5	Resource use & Circular Economy	6	11
Subtotal		32	67	
Social	ESRS S1	Own workforce	17	32
	ESRS S2	Workers in the value chain	5	0
	ESRS S3	Affected communities	5	0
	ESRS S4	Consumer & end-users	5	0
Subtotal		32	32	
Governance	ESRS G1	Business conduct	6	10
Subtotal		6	10	
Total		82	113	

De verschillende sectoragnostische standaarden voorzien in diverse rapportagevereisten waaraan ondernemingen moeten voldoen. Deze omvatten diverse gedetailleerde informatieverschaffingsvereisten en maatstaven, zoals uiteengezet in de verschillende door de EU-Commissie aangenomen standaarden.

Deze standaarden zijn gebaseerd op het begrip “**dubbele materialiteit**” (wat betekent dat om te bepalen of een onderwerp materieel is, zowel impactmaterialiteit als financiële materialiteit in overweging moeten worden genomen) en de **betrokkenheid van belanghebbenden** om de inhoud van de te rapporteren duurzaamheidsinformatie te bepalen. Niettemin is ESRS 2 van toepassing op alle ondernemingen die onder het toepassingsgebied van de CSRD vallen. Ondernemingen die van mening zijn dat E1 Klimaatverandering geen materieel onderwerp is, moeten hun beoordeling rechtvaardigen.

De ESRS zijn gebaseerd op de EU-taxonomie, de *Sustainability Finance Disclosure Regulation* (SFDR), de EMAS-verordening, het *Global Reporting Initiative* (GRI), de *Task Force on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD), enz. Ze leggen ook verbanden met de IFRS-S ontwerpstandaarden van de ISSB³. In de toekomst zal de EFRAG aanvullende standaarden uitwerken, te beginnen met sectorspecifieke standaarden. De EU-Commissie heeft de EFRAG echter verzocht voorrang te geven aan capaciteitsopbouw en het verstrekken van richtlijnen voor de uitvoering van de eerste reeks ESRS die voor alle sectoren relevant wordt geacht boven de voorbereidende werkzaamheden voor de ontwerpsectorspecifieke standaarden.

³ Zie volgend hoofdstuk voor meer informatie

International Sustainability Standards Board (ISSB): IFRS-S standaarden

De IFRS-S ontwerpstandaarden worden opgesteld door de *International Sustainability Standards Board* (ISSB), die is opgericht binnen de *IFRS Foundation*. De ISSB consolideert ook de *Climate Disclosure Standards Board* (CDSB) en de *Value Reporting Foundation* (VRF) en bouwt voort op de SASB-standaarden en de TCFD.

In juni 2023 publiceerde de ISSB twee standaarden, IFRS S1 over algemene vereisten voor openbaarmaking van duurzaamheidsgerelateerde financiële informatie (*General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*) en IFRS S2 over klimaatgerelateerde informatieverf-

ing (*Climate-related Disclosures*). Ze zijn van kracht vanaf 1 januari 2024, onder voorbehoud van aanname door lokale rechtsgebieden. De Europese Unie heeft deze twee IFRS-S nog niet goedgekeurd en voorlopig zouden deze alleen op vrijwillige basis van toepassing zijn.

Aangezien momenteel slechts twee standaarden zijn ontwikkeld, en alleen het onderwerp klimaatverandering onder de IFRS-S valt, wordt verwezen naar andere kaders – zoals de SASB-standaarden, de GRI-standaarden en de ESRS – die in aanmerking moeten of kunnen worden genomen bij het aanpakken van andere ESG-onderwerpen en het

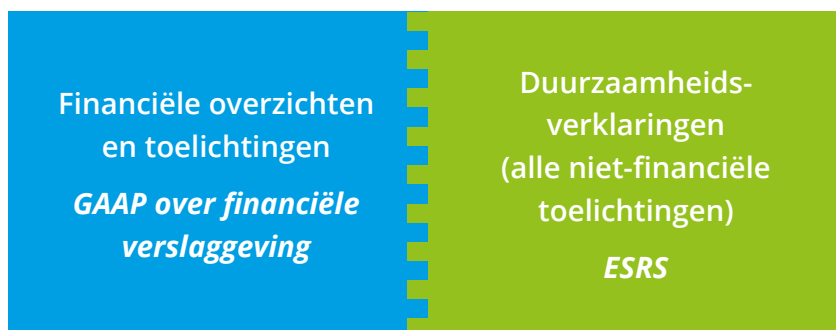
vaststellen van informatie te rapporteren bij afwezigheid van specifieke IFRS-standaarden voor informatieverschaffing over duurzaamheid.

De ISSB heeft echter besloten om ondernemingen een extra jaar te ontlasten om hen in staat te stellen een klimaatgerichte aanpak te hanteren. Ondernemingen zouden de mogelijkheid krijgen om in het eerste toepassingsjaar alleen te rappor-

teren over klimaatgerelateerde risico's en opportuniteiten, waardoor ze een extra jaar de tijd krijgen om te rapporteren over duurzaamheidsgerelateerde risico's en opportuniteiten met betrekking tot andere ESG-kwesties dan het klimaat.

In tegenstelling tot de ESRS-aanpak richt IFRS-S zich op de financiële impact van niet-financiële onderwerpen (op basis van financiële materialiteit).

Op dit moment heeft het jaarverslag dus betrekking op financiële informatie volgens de toepasselijke GAAP en niet-financiële informatie op basis van ESRS en op vrijwillige basis, informatie op basis van IFRS-S:

Als de onderneming op vrijwillige basis informatie van IFRS-S wil rapporteren, zal het jaarverslag het volgende bevatten:

Ondernemingen die IFRS-S-standaarden en ESRS willen toepassen, zullen hun rapportage-inhoud dus enigszins anders moeten organiseren dan andere entiteiten en zullen mogelijk op sommige gebieden meer details moeten verstrekken. Niette-

min moet het verband tussen standaarden ervoor zorgen dat geen dubbele werkzaamheden nodig zijn om aan beide standaarden te voldoen.

EU-taxonomie: nu al een verplichting

Onderwerp en toepassingsgebied

Eu-taxonomie is een classificatiesysteem voor duurzame economische activiteiten.

In de Europese taxonomieverordening (*Verordening 2020/852*) worden de criteria vastgesteld om uit te maken of een economische activiteit als ecologisch duurzaam kan worden aangemerkt, met het oog op het bepalen van de mate waarin een belegging ecologisch duurzaam is.

Deze verordening is momenteel van toepassing op:

- financiëlemarktdelnemers die financiële producten beschikbaar stellen;
- entiteiten die al een (geconsolideerde) niet-financiële verklaring openbaar moeten maken op grond van de richtlijn niet-financiële rapportage (NFI-richtlijn);
- de EU en de lidstaten, bij het vaststellen van overheidsmaatregelen, standaarden of labels voor groene financiële producten of groene (bedrijfs) obligaties.

Criteria

Een economische activiteit wordt aangemerkt als ecologisch duurzaam indien de economische activiteit:

- **substantieel bijdraagt** aan ten minste één van de zes milieudoelstellingen;
- **geen ernstige afbreuk doet** aan één van de andere milieudoelstellingen
- wordt verricht met inachtneming van **minimumgaranties**
- voldoet aan **technische screeningcriteria**.

De zes milieudoelstellingen zijn:

1. mitigatie van klimaatverandering;
2. adaptatie aan klimaatverandering;
3. duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen;
4. transitie naar een circulaire economie;
5. preventie en bestrijding van verontreiniging;
6. bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Technische screeningcriteria

Technische screeningcriteria worden of zullen worden vastgesteld

- om de voorwaarden te bepalen waaronder een specifieke economische activiteit kan worden aangemerkt als substantieel bijdragend aan de milieudoelstelling; en
- om uit te maken of die economische activiteit niet ernstig afbreuk doet aan één van de andere milieudoelstellingen.

Tot dusver zijn alleen technische screeningcriteria vastgesteld voor mitigatie van klimaatverandering en voor adaptatie aan klimaatverandering (*gedelegeerde verordening 2021/2139*). Op 5 april 2023 heeft de EU-Commissie de ontwerp-gedelegeerde handeling met betrekking tot de technische screeningcriteria voor de andere vier milieudoelstellingen bekendgemaakt, alsook een ontwerp-gedelegeerde handeling tot wijziging van de bestaande gedelegeerde taxonomiehandeling klimaat en een ontwerp-gedelegeerde milieuhandeling, met inbegrip van voorgestelde wijzigingen in de gedelegeerde handeling openbaarmaking. Voor deze ontwerp-handelingen geldt nog een raadplegingsperiode, waarna de vaststelling zal plaatsvinden. De gedelegeerde handelingen zouden dan vanaf 1 januari 2024 van toepassing moeten zijn.

Transparantie

Een entiteit die een (geconsolideerde) niet-financiële verklaring moet openbaar maken, neemt in haar (geconsolideerde) niet-financiële verklaring informatie op over hoe en in welke mate de activiteiten van de entiteit verband houden met economische activiteiten die als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt.

De volgende KPI's moeten worden bekendgemaakt:

- aandeel van **omzet** uit producten of diensten die verband houden met economische activiteiten die als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt;

- aandeel van **kapitaaluitgaven** in verband met activa of processen die verband houden met economische activiteiten die als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt;
- aandeel van **operationele uitgaven** in verband met activa of processen die verband houden met economische activiteiten die als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt;
- toelichtingen bij de KPI's: grondslagen voor financiële verslaggeving / beoordeling van de naleving van de taxonomieverordening / contextuele informatie.

Voor de berekening van de vereiste KPI's is een goed begrip van de volgende drie categorieën economische activiteiten van belang:

- economische activiteiten die op de taxonomie afgestemd zijn;
- economische activiteiten die voor de taxonomie in aanmerking komen;
- economische activiteiten die niet voor de taxonomie in aanmerking komen.

Indien niet-financiële informatie wordt openbaar gemaakt in een afzonderlijk verslag, wordt de hierboven vermelde informatie in dat afzonderlijk verslag gerapporteerd.

Inhoud / presentatie / methode

Een gedelegeerde verordening (2021/2178) stelt de inhoud en de presentatie vast van te rapporteren informatie betreffende ecologisch duurzame economische activiteiten, alsook de methode om aan deze rapportageverplichting te voldoen.

Bekendmakingsregels:

- het opnemen van de volledige aanvullende rapportage bij de kritische prestatie-indicatoren in dezelfde onderdelen van de niet-financiële verklaring als die welke deze indicatoren bevatten, of het verstrekken van kruisverwijzingen naar de onderdelen van de niet-financiële verklaring die deze indicatoren bevatten;
- gerapporteerde informatie: bestrijkt de jaarlijkse rapportageperiode;
- het verstrekken in de niet-financiële verklaring van de kritische prestatie-indicatoren die de voorgaande jaarlijkse rapportageperiode bestrijken. De eerste jaarlijkse verslagperiode bestrijkt het jaar 2023.
- kritische prestatie-indicatoren: in dit stadium uitsluitend de doelstellingen van mitigatie van klimaatverandering (klimaatmitigatie) en adaptatie aan klimaatverandering (klimaatadaptatie);
- specifieke informatieverschaffing voor economische activiteiten in bepaalde energiesectoren.

Op 5 april 2023 heeft de Europese Commissie een nieuwe tijdslijn voor de informatieverschaffing overeenkomstig de verordening voorgesteld. De verordening zou in werking treden op de volgende data:

Inwerkingtreding voor niet-financiële entiteiten:

Inwerkingtreding voor financiële entiteiten

Assuranceverplichting voor duurzaamheidsinformatie onder CSRD: beperkte mate van zekerheid

Een **assurance-opdracht** is een beroepsmatige dienstverlening waarbij een onafhankelijke en bekwame beroepsbeoefenaar voldoende en geschikte informatie zal verkrijgen om met een redelijke of beperkte mate van zekerheid een conclusie tot uitdrukking te brengen. De conclusie is bedoeld om het vertrouwen van de beoogde gebruikers, andere dan de verantwoordelijke partij, in de informatie die het voorwerp is van de opdracht (dat wil zeggen de uitkomst van de toetsing of evaluatie van het onderliggend onderzoeksubject ten opzichte van de criteria), te versterken.

Zoals hierboven vermeld, legt de CSRD in eerste instantie het verkrijgen van een “**beperkte mate van zekerheid**” over duurzaamheidsinformatie op.

Deze assurance zal dus niet zo uitgebreid zijn als een controle van de jaarrekening. De aard, timing en omvang van de uitgevoerde werkzaamheden bij een opdracht tot het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn immers minder diepgaand in vergelijking met de werkzaamheden die noodzakelijk zijn bij een controle van de jaarrekening, maar dienen wel zinvol te zijn volgens de professionele oordeelsvorming van de bedrijfsrevisor.

Om zinvol te zijn, zal het door de beroepsbeoefenaar verkregen beperkte zekerheidsniveau leiden tot meer vertrouwen bij de gebruiker met betrekking tot duurzaamheidsinformatie over het onderzoeksobject, en duidelijk meer dan onbeduidend zijn. Deze beperkte mate van zekerheid wordt verkregen door een beoordeling van duurzaamheidsinformatie op basis van vastgestelde criteria die in het verslag worden gehanteerd. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie zal de conclusie tot uitdrukking worden gebracht in een vorm die uitdrukt of een aangelegenheid onder de aandacht van de bedrijfsrevisor is gekomen die ertoe leidt dat hij veronderstelt dat de duurzaamheidsinformatie over het onderzoeksobject één of meer afwijkingen van materieel belang bevat. De bedrijfsrevisor zal een conclusie over de betrouwbaarheid van de informatie formuleren. Dat zal hij doen in negatieve vorm ("Er is niets onder onze aandacht gekomen dat ons ertoe aanzet van mening te zijn dat...").

De conclusie heeft tot doel de duurzaamheidsinformatie, voorwerp van de opdracht, betrouwbaarder te maken voor de beoogde gebruikers. De CSRD kan dit alleen maar versterken door een geharmoniseerd kader te creëren voor het rapporteren van duurzaamheidsinformatie waardoor ondernemingen op hetzelfde niveau worden gebracht en de vergelijkbaarheid van duurzaamheidsinformatie wordt verbeterd.

In het kader van de CSRD zal de bedrijfsrevisor, bij het uitvoeren van een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid met betrekking tot duurzaamheidsinformatie, een conclusie verstrekken over

1. de naleving door het duurzaamheidsverslag van de CSRD, met inbegrip van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage (de hierboven vermelde ESRS),
2. het proces dat door de onderneming wordt uitgevoerd om de krachtens die ESRS gerapporteerde informatie vast te stellen (van materieel belang zijnde aangelegenheden),
3. het opstellen van het duurzaamheidsverslag in overeenstemming met de vereiste om duurzaamheidsinformatie te markeren volgens het elektronisch verslagleggingsformaat ESEF (taggen van duurzaamheidsinformatie), en
4. de essentiële prestatie-indicatoren die in het verslag worden gehanteerd, ook met betrekking tot de Taxonomieverordening.

Nadere informatie over de inhoud van deze assurance-opdracht zal worden verstrekt door de Europese Commissie, aangezien zij door de CSRD is gemachtigd om vóór 1 oktober 2026 door middel van gedelegeerde handelingen beperkte assurancestandaarden vast te stellen. Ondertussen kunnen de lidstaten nationale assurancestandaarden, -procedures of -vereisten toepassen.

Een dergelijke nationale standaard bestaat echter niet in België, waar auditors de internationale standaard inzake assurance-opdrachten (*International Standard on Assurance Engagements, ISAE*), en meer bepaald ISAE 3000, Assuranceopdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie, toepassen.

Verloop van de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid met betrekking tot duurzaamheidsinformatie

Na zich ervan te hebben vergewist dat hij voldoet aan de ethische en onafhankelijkheidsvereisten, moet de met de opdracht belaste bedrijfsrevisor een team aanwijzen dat over de benodigde vaardigheden en capaciteiten beschikt om de opdracht uit te voeren. Afhankelijk van de informatie die het voorwerp is van de opdracht (bijvoorbeeld voor de beoordeling van CO₂-emissies), kan het nodig zijn deskundigen ter zake in het assuranceteam in te schakelen. In het algemeen wordt voor dit soort opdrachten een multidisciplinair team samengesteld, dat assurancepersoneel en deskundigen ter zake omvat.

De bedrijfsrevisor moet procedures invoeren voor het verrichten van de door de CSRD vereiste werkzaamheden: naleving door het duurzaamheidsverslag van de CSRD en de ESRS, van het elektronisch verslagleggingsformaat ESEF (taggen van duurzaamheidsinformatie), proces om van materieel belang zijnde aangelegenheden vast te stellen volgens de ESRS en validatie van prestatie-indicatoren.

Tijdens de planningsfase dient de bedrijfsrevisor onderzoeken uit te voeren om inzicht te verkrijgen in de duurzaamheidsinformatie die het voorwerp is van de opdracht en om de materialiteit⁴ te bepalen waarmee rekening moet worden gehouden bij de uitvoering van de opdracht en de beoordeling of de informatie geen afwijking van materieel belang bevat.

Op basis hiervan moet het opdrachtteam de gebieden vaststellen waarin zich een afwijking van materieel belang kan voordoen, en werkzaamheden opzetten en uitvoeren om de vastgestelde aandachtsgebieden te behandelen. De bedrijfsrevisor zal dit materialiteitsbegrip toepassen om de aard, timing en omvang te bepalen van de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd om “geschikte assurance-informatie” te verkrijgen. Het soort assurance-informatie dat moet worden verkregen, hangt af van de informatie die het voorwerp is van de opdracht, maar bestaat hoofdzakelijk uit onderzoeken en cijferanalyses, in combinatie met het toepassen van bijvoorbeeld inspectie-, observatie- of herberekeningsprocedures indien de bedrijfsrevisor dit nodig acht.

De bedrijfsrevisor is goed geplaatst om dit soort werkzaamheden met betrekking tot duurzaamheidsinformatie uit te voeren en belanghebbenden in te lichten, aangezien hij gewend is een inzicht te krijgen in de processen (en de interne beheersingsmaatregelen) in het kader van het opstellen van financiële informatie en deze te beoordelen, door het toepassen van zijn vakkundig oordeel, met een garantie van onafhankelijkheid en kwaliteit.

⁴ Informatie is van materieel belang wanneer redelijkerwijze kan worden verwacht dat de weglating of onjuiste vermelding ervan de beslissingen die gebruikers op basis van de financiële overzichten van de onderneming nemen, zou kunnen beïnvloeden.

Hoe u zich kan voorbereiden op de invoering van de wettelijke verplichting tot het verkrijgen van beperkte assurance voor duurzaamheidsinformatie

	De ESG-strategie en -doelstellingen bepalen;
	Bepalen of de onderneming alleen moet voldoen aan ESRS of ook wil rapporteren volgens IFRS-S;
	De reikwijdte en grenzen van de rapportage van de onderneming bepalen, rekening houdend met haar groepsstructuur en (groeps)entiteiten die onder de rapportagevereisten vallen;
	De inhoud van de ESRS ⁵ analyseren en op basis hiervan de voor de onderneming relevante en materiële kwesties. Indien wordt besloten om op vrijwillige basis gebruik te maken van IFRS-S, bepalen van de kwesties die materieel zijn vanuit financieel perspectief;
	Bepalen van de belanghebbenden ⁶ en ze rangschikken op basis van hun belang;
	Effecten, risico's en opportuniteiten vaststellen en de materialiteit ervan beoordelen, als basis voor het bepalen van voor de onderneming relevante duurzaamheidskwesties;
	Een dialoog organiseren met de belanghebbenden om inzicht te krijgen in hun verwachtingen en de voor hen relevante kwesties, waardoor, in combinatie met de voor de onderneming relevante duurzaamheidskwesties, een materialiteitsmatrix kan worden vastgesteld waaruit de inhoud van het verslag zal worden afgeleid, op basis van de toepassing van het dubbele materialiteitsbeginsel en rekening houdend met de IFRS-vereisten, indien van toepassing;
	Het interne team bepalen dat verantwoordelijk zal zijn voor het organiseren van deze verslaggeving en het integreren van ESG-kwesties in de governancestructuur (verantwoordelijkheden, monitoring, enz.);
	Op basis van de geselecteerde relevante kwesties en de vereisten van de ESRS (en IFRS indien van toepassing), de voor de onderneming relevante duurzaamheidsinformatie en toelichtingen definiëren in functie van haar omgeving, haar activiteiten en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen in het kader waarvan zij wenst te handelen;

⁵ *European Sustainability Reporting Standards* (Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving)

⁶ Belanghebbenden kunnen de gebruikers zijn van de duurzaamheidsverklaringen en/of de mensen, groep en entiteiten die worden beïnvloed door de activiteiten van de onderneming.

	In overeenstemming met de ESRS (en IFRS indien van toepassing), de relevante essentiële prestatie-indicatoren (KPI's) bepalen die in de duurzaamheidsverklaring moeten worden opgenomen en voor deze KPI's korte-, middellange- en langetermijndoelstellingen vaststellen;
	Het inwinnen van vereiste informatie en te rapporteren gegevenspunten (rekening houdend met verslaggevingssystemen, tools, processen, interne controlecircuits) om ervoor te zorgen dat de onderneming in staat is de relevante informatie te verzamelen (bij voorkeur over meerdere jaren om de vergelijkingen mogelijk te maken) en de kwaliteit en stiptheid ervan te waarborgen;
	De duurzaamheidsverklaring opstellen met inachtneming van de integratie van financiële en niet-financiële informatie in het jaarverslag;
	Vanaf nu beginnen met de voorbereidingen, bijvoorbeeld door al in 2023 een bedrijfsrevisor in te schakelen voor de beoordeling van de robuustheid en maturiteit van de processen en duurzaamheidsverslaggeving van de onderneming. Aangezien de CSRD en ESRS uitgebreide rapportagevereisten en een mate van zekerheid zullen opleggen, is een beoordeling om na te gaan of de onderneming op schema ligt om aan deze veeleisende vereisten te voldoen en klaar is om de zekerheidstest te doorstaan, van essentieel belang.

De tijd en inspanningen die nodig zijn om kwaliteitsvolle duurzaamheidsinformatie te implementeren, mogen niet worden onderschat.

Met betrekking tot de voorbereiding op het verkrijgen van beperkte assurance dient aan de onafhankelijke bedrijfsrevisor te kunnen worden aangetoond hoe de gerapporteerde informatie via de intern opgezette processen is gedefinieerd, samengesteld, geverifieerd en georganiseerd. Indien de informatie wordt samengesteld met behulp van

een verslaggevingstool, zal de bedrijfsrevisor de betrouwbaarheid van deze tool moeten kunnen beoordelen. Het is ook nuttig om inzicht in en toegang tot de verschillende informatiebronnen te verschaffen om het inzicht van de bedrijfsrevisor in het inwinnen van gegevens en het verzamelen van informatie te vergemakkelijken. Ten slotte dient het bij de verslaggevingsprocessen betrokken sleutelpersoneel zich beschikbaar te stellen voor vragen van de bedrijfsrevisor.

Kernbegrippen en tijdlijn

Assurancestandaard: van ISAE 3000 naar ISSA 5000

Om een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid voor de duurzaamheidsinformatie uit te voeren, zal de bedrijfsrevisor deze informatie beoordelen ten opzichte van vooraf vastgestelde criteria. Deze beoordeling moet worden uitgevoerd op basis van een controlestandaard. Momenteel zijn de enige bestaande normen voor het verrichten van deze beoordeling internationale controlestandaarden, meer bepaald de **International Standards on Assurance Engagements**, en meer specifiek ISAE 3000 betreffende assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie. Tot op heden bestaat er geen andere norm, noch op nationaal, noch op Europees niveau. De *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) werkt momenteel echter aan een project om een overkoepelende standaard voor assurance inzake duurzaamheidsverslaggeving te ontwikkelen, die voortbouwt op bestaande IAASB-standaarden en richtsnoeren (de *International Standard on Sustainability Assurance ISSA 5000, General Requirements for Sustainability Assurance Engagements* (ISSA 5000)). Ook voorziet de CSRD in de nabije toekomst in de ontwikkeling van assurancestandaarden. Deze projecten voor de vaststelling van standaarden zouden op termijn de bestaande assurancestandaard kunnen vervangen.

Van beperkte mate van zekerheid naar redelijke mate van zekerheid in de toekomst

ISAE 3000 voorziet in standaarden voor het uitvoeren van zowel assurance-opdrachten met een redelijke als een beperkte mate van zekerheid. In eerste instantie vereist de CSRD dat ondernemingen een beperkte mate van zekerheid verkrijgen over de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie. Er is echter een duidelijke ambitie om in de toe-

komst over te gaan naar een redelijke mate van zekerheid. De CSRD voorziet uiterlijk op 1 oktober 2028 in de vaststelling van standaarden voor een redelijke mate van zekerheid, na een beoordeling om te bepalen of een redelijke mate van zekerheid haalbaar is voor auditors en ondernemingen.

ISAE 3000 voorziet in een risicogebaseerde aanpak, ook voor beperkte zekerheid, waarbij de te hanteren **criteria** (in het geval van de CSRD zijn dit de vereisten zoals opgenomen in de *European Sustainability Reporting Standards* of ESRS) belangrijk zijn, evenals het **onderzoeksubject** dat moet worden gerapporteerd in overeenstemming met de criteria (dit zijn de feitelijke toelichtingen in het duurzaamheidsgedeelte van de financiële overzichten of in het duurzaamheidsverslag, d.w.z. de “duurzaamheidsverklaringen”). De ESRS worden beschouwd als geschikte criteria die een redelijk consistente waardering en evaluatie van het onderliggend object van onderzoek mogelijk maken in de context van professionele oordeelsvorming. Aangezien de CSRD op 16 december 2022 in het Publicatieblad van de Europese Unie is bekendgemaakt, is de richtlijn in januari 2023 in werking getreden en heeft België 18 maanden de tijd (dus in principe tot juni 2024) om de CSRD in Belgisch recht om te zetten. De ESRS die door middel van een gedelegeerde verordening zijn vastgesteld, zijn vanaf 1 januari 2024 rechtstreeks van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024.

Steeds meer bedrijven door de CSRD geraakt

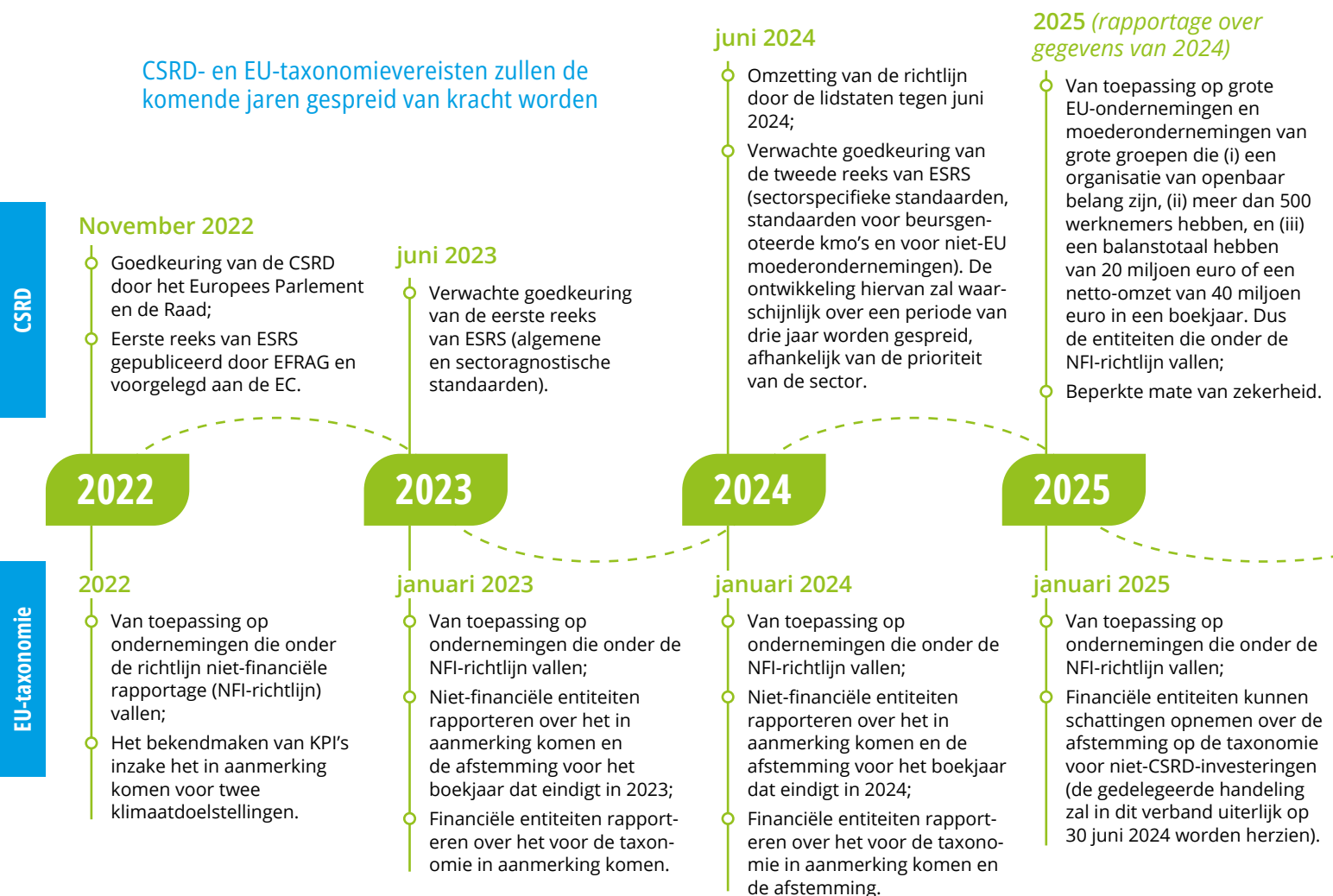
Zoals eerder in dit document aangegeven, zal de CSRD eerst van toepassing zijn op de groep ondernemingen die momenteel onder de richtlijn niet-financiële rapportage (NFI-richtlijn) vallen en dit voor het boekjaar 2024. Dit betekent dat voor 2023 ondernemingen die onder het toepassingsgebied vallen, wordt aangeraden zich grondig voor te bereiden en hun commissaris te verzoeken om gereedheidsbeoorde-

lingen uit te voeren om de maturiteit en robuustheid van de verslaggevingsprocessen en gegevenskwaliteit van de onderneming te evalueren. Hetzelfde geldt voor de entiteiten die vanaf het boekjaar 2025 onder het toepassingsgebied vallen. Aangezien het aantal binnen het toepassingsgebied vallende entiteiten vanaf 2025 significant zal toenemen en deze ondernemingen tot nu toe niet zijn onderworpen aan vereisten inzake duurzaamheidsinformatie en -verslaggeving, bevelen we deze entiteiten ook aan om tijdig te beginnen met het plannen van de respectieve vereiste werkzaamheden. Zowel het evalueren van welke kwesties en informatie van materieel belang zijn, als het organiseren en verzamelen van de feitelijke ondersteuning om te voorzien in de vereiste toelichtingen en KPI-gegevens, zullen immers tijd en aanvullende hulpbronnen, en waarschijnlijk ook veranderingen in de interne beheersingsomgeving en ondersteunende IT-toepassingen vergen. Zelfs entiteiten die niet onder het toepassingsgebied van de CSRD zullen vallen, zijnde ondernemingen die niet voldoen aan de drempels zoals vermeld

op pagina 7, zullen waarschijnlijk worden beïnvloed door de nieuwe verordening. Dit is te wijten aan het feit dat onder het toepassingsgebied vallende entiteiten in de algemene grondslag voor de opstelling van hun duurzaamheidsverklaringen onder meer zullen moeten rapporteren in welke mate de door hen verstrekte toelichtingen betrekking hebben op de stroomopwaartse en stroomafwaartse waardeketen. Dit zal resulteren in extra transparantie en toelichtingen met betrekking tot belanghebbenden binnen de waardeketen van de onderneming. Dit houdt in dat veel ondernemingen in België, ook de kleinere, waarschijnlijk zullen worden beïnvloed door de veranderingen en de nieuwe verslaggevingspraktijken die door de CSRD worden ingevoerd, aangezien de onder het toepassingsgebied vallende ondernemingen relevante informatie over de waardeketen zullen moeten inwinnen en opvragen bij hun leveranciers, klanten en andere belanghebbenden. Als zodanig is het belangrijk dat alle commissarissen in België klaar staan om ondernemingen te begeleiden bij hun duurzaamheidstraject.

Ter informatie wordt hieronder een tijdlijn van de respectieve ontwikkelingen gegeven.

CSRD- en EU-taxonievereisten zullen de komende jaren gespreid van kracht worden

Een beperkte mate van zekerheid volgens de ISAE 3000

Een beperkte mate van zekerheid volgens de ISAE 3000 veronderstelt dat de audit professional voornamelijk (i) om inlichtingen verzoekt bij de gegevenseigenaren van de niet-financiële informatie, en (ii) cijferanalyses uitvoert op dergelijke informatie. Een opdracht met een beperkte mate van zekerheid vereist dat de audit professionals een risico-inschatting uitvoeren, met behulp van de kennis van hun cliënt, en die het evalueren van inherente risico's in verband met specifieke toelichtingen of KPI's omvat, bijvoorbeeld inconsistent gebruik van de methodologie bij het berekenen en rapporteren van broeikasgasemissies. De ESRS bepalen specifiek dat entiteiten de volgende verslaggevingsaspecten moeten rapporteren, en dat auditors deze derhalve moeten beoordelen aan de hand van hun kennis van de onder het toepassingsgebied vallende entiteit: (i) Governance, d.w.z. de governanceprocessen, interne beheersingsmaatregelen en procedures die worden gebruikt om duurzaamheidsgerelateerde impact, risico's en kansen (IRO's) te monitoren en te beheren; (ii) Strategie, d.w.z. de interactie tussen de strategie en het bedrijfsmodel of de bedrijfsmodellen van een entiteit en haar materiële IRO's, met inbegrip van de strategie om deze aan te pakken; (iii) Beheer van de impact, risico's en kansen, d.w.z. het proces of de processen waarmee de impact, risico's en kansen worden vastgesteld, beoordeeld en beheerd door middel van beleidslijnen en maatregelen, en (iv) *Disclosure Content Metrics and Tracking*, d.w.z. hoe een entiteit haar prestaties meet, met inbegrip van de vooruitgang ten opzichte van de door haar gestelde doelen.

Inzicht in deze verslaggevingsaspecten zal het voor de auditor gemakkelijker maken om de financiële effecten van de materiële duurzaamheidsgerelateerde risico's en kansen te begrijpen en vast te stellen...

2026 (rapportage over gegevens van 2025)

- Van toepassing op grote ondernemingen (die niet onder de NFI-richtlijn vallen) die 2 van de volgende 3 criteria overschrijden:
 - 250 werknemers gedurende het boekjaar,
 - balanstotaal van 20 miljoen euro, en
 - netto-omzet van 40 miljoen euro

2026

januari 2026

- Van toepassing op grote ondernemingen (dezelfde criteria als CSRD in 2026);
- Kredietinstellingen nemen de afstemming op de taxonomie van hun handelsportefeuille en vergoedingen en commissies voor niet-bancaire activiteiten op.

2027 (rapportage over gegevens van 2026)

- Van toepassing op beursgenoteerde kmo's (minder dan 250 werknemers), die 2 van de volgende 3 criteria overschrijden:
 - 50 werknemers gedurende het boekjaar
 - Balanstotaal van 4 miljoen euro
 - Netto-omzet van 8 miljoen euro

2027

janvier 2027

- Van toepassing op beursgenoteerde kmo's (dezelfde criteria als CSRD in 2027).

2028 (rapportage over gegevens van 2027)

- Van toepassing op beursgenoteerde kmo's (dezelfde criteria als 2027).

2028

2028

- Van toepassing op beursgenoteerde kmo's (dezelfde criteria als 2027).

2029 (rapportage over gegevens van 2028)

- Van toepassing op ondernemingen uit derde landen met een netto-omzet van > 150 miljoen euro in de EU (ten minste één grote dochteronderneming of kmo-dochteronderneming van openbaar belang), of één EU-bijkantoor dat > 40 miljoen euro aan inkomsten genereert in de EU;
- Redelijke mate van zekerheid: haalbaarheid en opstelling van standaarden tegen oktober 2028 (tijdlijn van 6 jaar is afgeschaft).

2029*

2029

- Van toepassing op ondernemingen uit derde landen (zie criteria CSRD hierboven).

* De Commissie stelt uiterlijk op 1 oktober 2028 door middel van gedelegeerde handelingen standaarden voor assuranceopdrachten met een redelijke mate van zekerheid met betrekking tot duurzaamheidsrapportage vast, na een beoordeling om te bepalen of assurance met een redelijke mate van zekerheid voor auditors en ondernemingen haalbaar is.

Dit document zal worden bijgewerkt naarmate informatie beschikbaar komt en naarmate de normen en de wetgeving evolueren.

Bereid je dus voor!

Intussen wordt ondernemingen die onder het toepassingsgebied van de CSRD vallen sterk aanbevolen om zich nu al voor te bereiden zodat zij op tijd klaar zijn, door al in 2023 een bedrijfsrevisor in te schakelen om een beoordeling uit te voeren van de robuustheid en maturiteit van de processen en duurzaamheidsverslaggeving van de onderneming. Overweeg om nu contact op te nemen met een bedrijfsrevisor om u bij dit traject te begeleiden.

Vind een bedrijfsrevisor: [Openbaar register \(ibr-ire.be\)](https://www.ibr-ire.be)

Vragen of opmerkingen?

Raadpleeg de website van het IBR (www.ibr-ire.be)

of contacteer ons op tech@ibr-ire.be.